

Els amics no s'escullen

El rei Hussein de Jordània, ex-aliat d'Occident, es troba, fent costat a Iraq, en una posició molt delicada.

Després de sobreviure mitja dotzena d'atemptats, un bon nombre de guerres regionals i la constant hostilitat dels seus veïns, el rei Hussein de Jordània mereix la reputació de *gran supervivent*. Però el seu suport al dictador d'Iraq, que ha portat l'Orient Mitjà al caire d'una altra guerra, ha motivat que els països occidentals reconsideren la relació amb Jordània.

La submissió del rei a Bagdad va en contra de la reputació com a líder moderat i prooccidental del món àrab. La negativa a condemnar clarament la invasió iraquiana de Kuwait, com quatre membres més de la lliga àrab, ha provocat consternació entre els seus amics occidentals. A partir d'aquest moment el rei ha indicat que està disposat a unir-se a la força de defensa àrab proposada per la cimera del Caire, però els seus col·laboradors insisteixen que qualsevol canvi en la seua política aniria en contra de l'opinió pública. Opinió clarament demostrada per les cues als carrers d'Amman del jovent jordà allistant-se a les forces per defensar Iraq contra l'agressió ianqui.

El dia abans que Saddam Hussein s'annexionara formalment Kuwait, el monarca jordà assegurà en una cadena de televisió americana que les tropes iraquianes ja havien començat a retirar-se de Kuwait. En la mateixa entrevista, va descriure Saddam com "un gran patriota del món àrab que va reconstruir el seu país, malgrat les interferències estrangeres". L'entrevista que va ser emesa també per la televi-

sió jordana va causar estupor entre els residents estrangers a Amman. Un home de negocis ho va descriure com una actuació nauseabunda, tenint en compte que es tractava d'un home que mostrava clarament la seua admiració pels valors occidentals i que se n'ha beneficiat durant molts anys.

Les seues relacions amb els anglesos han estat especialment cordials, tant que de vegades l'han enfrontat als corrents d'opinió àrabs. Quan el seu cosí Faisal va ser assassinat a Iraq el 1958, va ser Londres el lloc on buscà suport polític i militar, en lloc de fer-ho a Egipte, aleshores governat pel president Nasser, màxim exponent de la ideologia panaràbiga.

Després de la mort de Sadat va ser el primer líder àrab que va restaurar les relacions diplomàtiques amb el Caire, cosa que posà fi a l'aïllament polític patit per Egipte pel seu tractat de pau amb Israel. També va trencar el consens àrab reunint-se en secret amb polítics israelians per buscar una solució negociada del conflicte àrab-israelià. Els seus últims contactes amb el líder del partit laborista israelià, Shimon Peres, va produir l'acord de Londres. Pacte recolzat pels Estats Units però refusat pels radicals del govern de coalició de Tel-Aviv. Hi ha hagut també raons pràctiques per a mantenir oberta la porta al món occidental. La seua reputació com a àrab moderat ha garantit valuoses inversions estrangeres i grans quantitats d'ajuda econòmica directa.

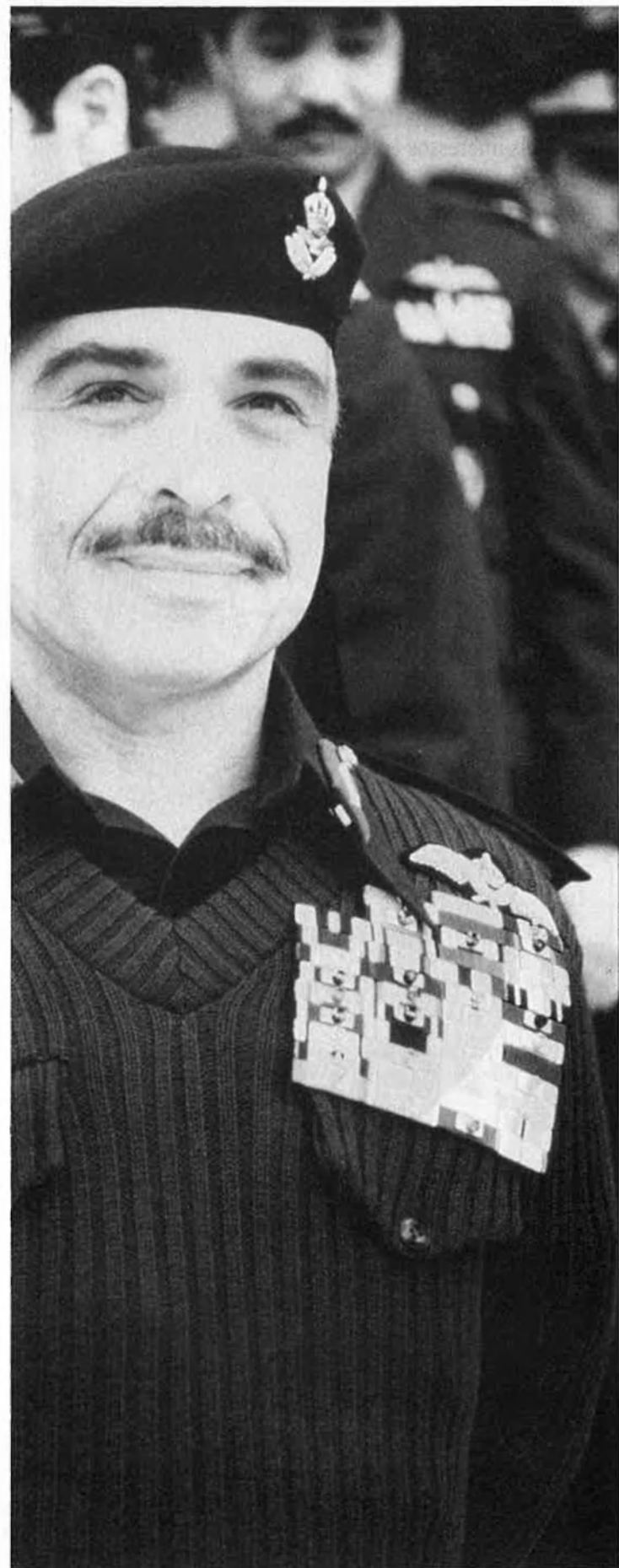
També hi ha un altre aspecte de la seua personalitat que el

món exterior coneix poc: el seu orgull pels seus avantpassats, la família de Beni Hassem, descendents directes del profeta Mohamed. Hussein insisteix a utilitzar el prefix haiximita per a referir-se al seu regne, per a recordar a la resta dels àrabs que la sang del profeta corre per les seues venes.

Es l'únic líder que commemora la revolució àrab, iniciada el 1916 pel seu avi Sherif Hussein, el qual, acompanyat pel famós Lawrence d'Aràbia, va posar fi a l'ocupació dels turcs otomans. Sherif controlava les ciutats santes de la Meca i Medina fins al 1924, quan va ser desocupat per el clan beduí d'Al-Saud. L'exèrcit jordà encara conserva com a nom Legió Àrab per mantenir la connexió històrica amb aquestes forces.

La serenitat de Hussein l'ha ajudat a evitar paranys polítics que li podien haver costat el tron. El 1958 va frenar els avanços dels nacionalistes àrabs que volien unir-lo a la República Àrab Unida. Ell va sospitar, correctament des del principi, que l'experiment fracassaria i crearia noves divisions entre els àrabs. La mateixa habilitat política el va ajudar a refusar les següents ofertes d'unitat amb Síria. Però va ser diferent quan el seu cosí Faisal manava a Bagdad i el temptava amb la idea d'unir Iraq i Jordània en una gran federació haiximita. Aquest projecte només va durar uns pocs mesos, fins que Faisal va ser assassinat als carrers de Bagdad, el juliol de 1958. Vint anys després, un dels implicats en aquell assassinat, Saddam Hussein, es con-

vertiria en el principal aliat polític del rei.

L'experiència iraquiana mostrava que la ment freda del rei Hussein era susceptible a les emocions àrabs. Aquesta feblesa es tornà a mostrar, novament, el 1967, quan el rei —ignorant els consells dels seus amics anglesos— es deixava seduir per la retòrica nacionalista del president egipci Nasser.

L'aliança amb Nasser en la guerra contra Israel, li va fer perdre la ciutat de Jerusalem i riba occidental del riu Jordà.

Però el futur encara li tenia reservades moltes sorpreses. El 1970 els palestins s'aliaven amb els siris en un intent de derrocar el rei debilitat. Mentre els tancs siris ocupaven el territori interjordà, les milícies de l'OAP lluitaven cos a cos amb els soldats beduïns del rei als carrers d'Amman. Això va ser el principi del moviment terrorista *Setembre Negre*, i va conduir a l'expulsió dels activistes palestins al Líban. En aquells dies de terror, quan Saddam Hussein ja havia estat proposat com a nou president d'Iraq, tots els passaports jordans van ser segellats amb l'avís oficial "no vàlid per a Israel ni Iraq".

Una dècada més tard, la relació entre Jordània i Iraq va canviar una volta més. La guerra del Golf que enfrontava Iran amb Iraq va forçar Saddam Hussein a trobar un altra eixida a la mar que no fóra en el mateix Golf. Va convèncer el seu antic enemic, el rei haiximita, a formar una nova aliança econòmica.

Els beneficis financers per al rei Hussein van ser considerables, ja que el 42 per cent del comerç iraquità passava pel port jordà d'Aqaba al Mar Roig. Per enfortir la nova aliança, Saddam jugava amb l'orgull familiar del rei, i ordenà la restauració de les tombes dels reis haiximites localitzades en territori iraquità. Encantat amb la demostració d'amistat de Saddam, el rei va

anar a Bagdad a presenciar les celebracions especials, amb motiu de la rehabilitació de les tombes.

La invasió de Kuwait esclatà com un llampec per al rei, demostrant que Saddam no havia canviat els seus aires de llop ferotge. Malgrat les proves evidents, va triar creure que el líder iraquità encara podia ser persuadit a retirar-se. Negant-se a condemnar l'agressió de Saddam, va deixar obertes les portes a les dures crítiques de la resta de líders àrabs, no disposats a acceptar les directrius d'Iraq. Potser el rei estava convençut que era massa tard per a denunciar Saddam, ja que la seua màquina militar havia devorat l'emirat de Kuwait o que estava preparant-se per a un paper mitjancer en el conflicte. Siga quina siga la raó, la inactivitat del rei el va deixar en una posició poc còmoda davant l'opinió mundial.

Els amics del rei diuen que totes les possibles opcions han estat estudiades, però és massa tard per al rei tornar a caminar sobre els seus passos. La població jordana havia estat tan adoctrinada de la importància de Saddam com a amic que ni tan sols la realitat ha aconseguit esborrar aquesta imatge.

Els jordans d'origen palestí miren Saddam com el primer líder àrab disposat a enfrontar-se a Israel, com ja ha promès dient que destruirà amb armes químiques l'estat jueu. Si esclata la guerra, Jordània es convertirà inevitablement en un camp de batalla, donada la importància del port d'Aqaba i les comunicacions terrestres amb Iraq.

El problema del rei és que és massa tard per a tornar a canviar la seva política sense arriscar la credibilitat entre la població jordana. La seva tragèdia és que els perills a què s'enfronta són el producte dels seus càlculs erronis.

Shyam Bhatia
© Observer

Trad: Dolors Carrasco